

Gilioji smegenų stimuliacija sergantiems Parkinsono liga: svarbiausi faktai pacientams

KOKIE YRA PAŽENGUSIOS PARKINSONO LIGOS MOTORINIAI SIMPTOMAI?

Kai pacientai pradžioje dar tik pradeda vartoti vaistus Parkinsono ligai (PL) gydyti, jų poveikis paprastai jaučiamas visą dieną. Deja, bet PL progresuojant pacientai pastebi, kad vartojamų vaistų poveikis spėja išnykti dar neatėjus kitos dozės laikui (angl. wearing off). Poveikiui išnykus, PL simptomai, tokie kaip tremoras, lėtumas ir eisenos problemos gali grįžti. Pakartotinai pavartojus vaistų, simptomai vėl pagerėja, ir šis gerasis laikotarpis vadinamas „įsijungimo“ faze (ang. ON), o blogasis periodas vadinamas „išsijungimo“ faze (ang. OFF). Pacientams taip pat gali atsirasti įvairių nevalingų, sukamųjų judesių, vadinamų diskinezijomis, kurie gali kelti nepatogumų.

KAS GALI PADĖTI LIGAI PAŽENGUS?

Jūsų gydytojas gali pakoreguoti Jūsų medikamentų dozes ir vartojimo laiką, taip mėginamas sumažinti „išsijungimo“ fazių ir diskinezijų kiekį. Kai kurių pacientų „išsijungimo“ fazės ir/ar diskinezijos, negerėjančios pakoregavus medikamentus, gali būti gydomos Giliaja Smegenų Stimuliacija (GSS). GSS yra smegenų chirurgijos metodas, kuomet plonas, izoliuotas laidas (dar vadinamas elektrodu) patalpinamas giliai smegenyse. Elektrodas yra prijungtas prie į stimuliatorių panašaus prietaiso, patalpinamo krūtinės srityje po oda. Prietaisas siunčia elektrinius signalus į smegenų sritį, valdančią judesius. Šios srities stimuliavimas gali pagerinti „išsijungimo“ fazes ir sumažinti diskinezijas.

KAM DERĖTŲ APSVARSTYTI GSS?

GSS galėtų būti gydymo variantas PL sergančiam pacientui, kuris vis dar jaučia teigiamą vartojamų vaistų poveikį, tačiau tuo pačiu ir patiria sunkias „išsijungimo“ fazes ir/ar varginančias diskinezijas, nepaisant vartojamų vaistų dozių ir laiko pakoregavimų. Taip pat svarbu, kad kandidatai gautų tinkamą socialinę paramą. Netinkami kandidatai GSS yra šie: turintys rimtų atminties problemų, haliucinacijų, sergantys sunkia depresija ir turintys rimtų pusiausvyros sutrikimų vaikstant net „įsijungimo“ fazėje.

KAIP PACIENTAI ATRENKAMI GSS?

Jūsų gydytojas (-a) turėtų Jus nukreipti į specializuotą neurochirurgijos centrą konsultacijai dėl GSS. Daugumoje GSS centrų Jūsų būklė bus įvertinama taip:

- Jus ištirs neurologas, kurio specializacija yra PL gydymas;
- Norint įsitikinti, kad nėra smegenų pakitimų, galinčių trukdyti operacijai, Jums bus atliktas smegenų vaizdinis tyrimas (MRT arba KT);

- Jus konsultuos neurochirurgas, atliekantis GSS;
- Bus atliktas išsamus įvertinimas, įskaitant atmintį ir mąstymą.

AR TAI SAUGU?

Bendraja prasme GSS yra saugi procedūra. Nepaisant to, yra keletas galimų rimtų nepageidaujamų reiškinių, tokių kaip kraujavimas ar insultas operacijos metu. Yra galimų nepageidaujamų reiškinių dėl pačios stimuliacijos (jie gali būti sumažinti pakoregavus stimulatoriaus parametrus). Dauguma nepageidaujamų reiškinių yra lengvi ir laikini, tokie kaip: svorio mažėjimas, sunkumas rasti žodžius, suprastėjusi šnekos kokybė ir stimulatoriaus ar elektrodo infekcijos. Svarbu paminėti, kad yra pranešimų apie padidėjusią savižudybės riziką.

KAIP ATRODO PROCEDŪRA?

GSS chirurginė procedūra dažniausiai užtrunka keletą valandų. Didžiąją dalį šio laiko Jūs būsite prabudęs (-usi). Daugumai pacientų implantuojama po vieną elektrodą abiejose smegenų pusėse. Tam, kad elektrodą būtų galima įstatyti tiksliai, operacijos metu Jūsų galvą (kaukolę) laiko specialus rėmas. Elektrodų įvedimui abiejose kaukolės pusėse išgręžiama po nedidelę angą. Po to kiekvieno elektrodo laidai pravedami po oda ir prijungiami prie į stimuliatorių panašaus prietaiso (vadinamo neurostimuliumi), kuris patalpinamas krūtinės srityje po oda.

KAS VYKSTA PO PROCEDŪROS?

Po GSS Jūsų gydytojas specialiu prietaisu, gebančiu susisiekti su neurostimuliumi, nustatys tinkamiausius stimuliacijos parametrus atsižvelgdamas Jūsų vaistų dozes. Dažniausiai optimalus poveikis pasiekiamas nuo trijų iki šešių mėnesių po procedūros.

KOKIE YRA TRUMPALAIKIAI IR VIDUTINĖS TRUKMĖS REZULTATAI?

Pacientai gali jausti šiuos su GSS susijusius privalumus:

- Trumpesnis „išsijungimo“ fazių laikas;
- Trumpesnės ir lengvesnės diskinezijos;
- Reikalingos mažesnės vaistų dozės;
- Pagerėję nemotoriniai simptomai, tokie kaip skausmas, liūdesys ar miegas;
- Pagerėjusi gyvenimo kokybė.

KOKIE ILGALAIKIAI REZULTATAI?

Ilgainiui GSS ir toliau gali gerinti „įsijungimo“ periodus bei diskinezijas. Nepaisant to, GSS neišgydo PL bei nesustabdo jos progresavimo.